

صحنه‌هایی از رامشگران دوره ساسانی

بر ظروف نقره موزۀ ایران باستان

از محمدتقی مصطفوی

علاقه شاهنشاهان ساسانی با حداث نقوش گوناگون که مظاهر مختلف زندگانی را نشان میدهد باعث شده است که یادگارهای فراوان و گویائی از آنچه در ایران عهد ساسانی میگذشته است باقی بماند و برای جوانان هوشمندی که اشتیاق به تحقیق و تجسس درباره مطلب تاریخی دارند و بخواهند حقایق از تاریخ کشور خود را از روی مدارک باستانی موجود کشف کنند و بدینوسیله خدمت بموردی در راه ادای حق فرهنگ قدیم این سرزمین انجام دهند موضوع‌های بس جالب و شیرینی برجای مانده است که نگارنده در این مقاله مختصر گوشه‌ای از آنرا اجمالاً بمحضر خوانندگان گرامی عرضه میدارد.

نقوش برجسته‌ای که از شهریاران سلسله نامبرده در کوهسارهای فیروزآباد و دارابگرد و تنگ چوگان شاپور و سرمشهد فارس و سرآب بهرام ممسنی و برم دلك شیراز و نقش رستم و نقش رجب نزدیک تخت جمشید و شاپور آذربایجان و طاقستان نزدیک کرمانشاه پدیدار مانده است صحنه‌های بستگی سلطنت این شهریاران را با خواست اورمزد و پیروزیهای ایشان بردشمنان و رزم و پیکار و شکار را نشان میدهد که کتابها و مقالات مختلف

درباره آنها بوسیله دانشمندان ایرانی و غیر ایرانی نوشته شده است و گفتگو
درباره آن از موضوع بحث در این مقاله بیرون است .

شکل ۱ - نقش موزائیک بانوی عهد ساسانی متعلق به کاخ شاپور
اول در حال نشسته و بر بالش تکیه کرده و بادزن در دست. غرفه ساسانی، موزه ایران باستان

نقشهای موزائیک سنگی مکشوف در ویرانه‌های کاخ شاپور اول در
بیشاپور (شاپور کازرون) با وجود اینکه در نتیجه یغما و ویرانیهای ناشی از
بیداد و جهل که از ثمرات حادثه معروف به نهضت جنوب بود قسمت بیشتر آنها
تباه گردید و تنها دو مجلس زیبای آن نصیب موزه ایران باستان شده و اینک
در غرفه ساسانی موزه نامبرده در معرض نمایش قرار دارد نوع دیگری از
تجلی روح هنردوستی ساسانیان را در احداث نقوش انسانی مینماید : ضمن
آنها تصاویر بسیار جالب و زیبای بانوان ایرانی، عهد ساسانی در لباسهای
عالی و متنوع خویش بحالتهای دلپذیر گوناگون از قبیل تکیه بر بالش و
بادزن در دست (ش ۱) و نواختن چنگ (ش ۲) و رامشگری (ش ۳) و بافتن

حلقه تاجی از حصیر (ش ۴) مخصوص بانوان^۱ در نظر بینندگان جلوه گری میکند .

کج بریهای عهد ساسانی مشتمل بر نقش سواران و رامشگران که در کاوشهای ری کشف شده است و قسمتی زینت موزه ایران باستان و قسمتی در موزه های اروپا و امریکا است نیز حکایت از همین رشته ذوق هنری شاهنشاهان ساسانی مینماید .

مسعودی نقل
میکند که در سال
۳۰۳ هجری
(۱۶-۹۱۵ میلادی)

در شهر استخر
فارس کتابی نزد
خانواده بسیار
محترم ایرانی
دیده است که بسیار
بزرگ بوده ،
ضمن بحث از
علوم مختلف ،
تواریخ شاهان
ایران و سلطنت
و آثار ایشان را
نیز در آن شرح

ش ۳ - نقش موزائیک بانوی عهد ساسانی در حال تواختن چنگ .
متعلق به کاخ شاپور اول - موجود در موزه لوور پاریس . نظیر
این نقش در حجاریهای طاق بستان کرمانشاه و حج کاریهای مکشوف
در ری که در موزه ایران باستان است دیده می شود . (نقل از
کتاب کاوشهای شاپور تألیف آقای گیرشمن - جلد دوم)

دیده در هیچیک از کتابهای خدای نامه و آئین نامه و کهن نامه ندیده بوده

۱ - به مقاله آقای دکتر گیرشمن تحت عنوان « صحنه های جشن بر روی
ظروف نقره عهد ساسانی » شماره ۱۶ سال ۱۹۵۳ مجله راجع به هنرهای آسیایی
Artibus Asiae رجوع فرمائید .

است . در آن کتاب تصویر ۲۷ نفر سلاطین ایران از خانواده ساسانی دیده
 میشد که ۲۵ نفرشان مرد و دو دیگرشان زن بوده اند . در هنگام مرگ هر
 پادشاه تصویر او را بهمان حالت که در موقع مرگش بوده ، پیر یا جوان ،
 بازبتهای سلطنتی و تاج کیانی و موهای ریش و خطوط صورتش ، کشیده
 در خزانه شاهی میسپردند تا سیمای پادشاه مرده از خاطر آیندگان نرود . صورت
 شاهانی که جنگجو معرفی میگشتند بحال ایستاده و آنان که بیشتر به حکومت
 و کشور داری پرداخته بودند بحالت نشسته ترسیم گشته بود .

ش ۳ - نقش موزائیک بانوی عهد ساسانی که تاجی از حصیر بدست راست و دسته سلمی
 بدست چپ دارد . متعلق بکاخ شاپور اول نزدیک کازرون - غرقه ساسانی موزة ایران باستان

مسعودی نقل مینماید که کتاب مزبور از روی اسنادی که در خزانه
 شاهان ایران بود تهیه و در اواسط ماه جمادی الثانی سال ۱۱۳ هجری خاتمه
 یافته ، بوسیله هشام پسر عبدالملک بن مروان از فارسی به تازی ترجمه گشته
 بود . نخستین شهریار دودمان ساسانی که تصویرش در آن کتاب دیده میشد
 اردشیر بود . رنگ متمایز چهره اش قرمز درخشان بود ؛ شلواری برنگ آبی
 آسمانی در بر و کلاه نوک تیز سبز طلایی بر سر داشت ؛ نیزه ای بدست
 گرفته و ایستاده بود . آخرین شاهان آن یزدگرد پور شهریار پور خسرو -
 پرویز بود . رنگ متمایزش سبزه های گوناگون بود و شلوار آبی رنگ

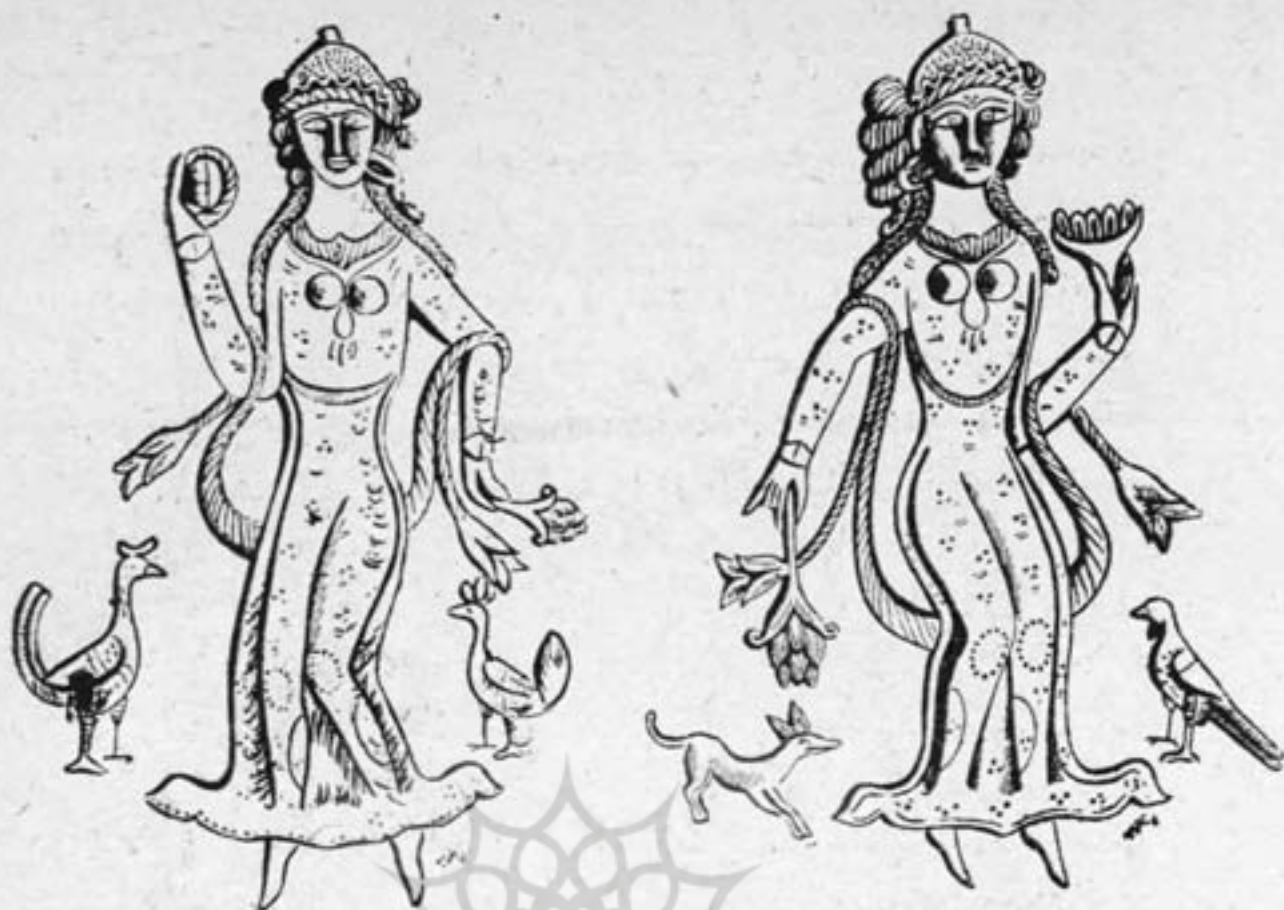
جوراجور در برداشته ، کلاه نوک تیز قرمز یا قوتی رنگ بر سر گذاشته بود .
 بایک دست نیزه ای گرفته و با دست دیگر بر شمشیرش نکیه نموده بود . نقاشی -
 های کتاب مزبور با رنگهای ابرانی که امروز پیدا نمیشود و از زر و سیم
 مذاب و غبارمس ترکیب گردیده انجام گرفته بود . اوراق آن با ارغوان رنگ شده
 رنگ عالی پیدا کرده و از بس زیبا بوده مسعودی نتوانسته است بفهمد آیا از
 کاغذ بوده یا پوست .

ش ۴ - نقش موزائیک بانوی عهد ساسانی که مشغول بافتن تاجی از حصیر است
 این نقش متعلق بکاخ شاپور اول نزدیک کازرون بوده است و در واقعه نهضت جنوب
 آنرا از میان برده اند . (نقل از کتاب کاوشهای شاپور تألیف دکتر گیرشمن - جلد دوم)

دانشمند شهیر ایران شناس پروفیسور آرتور کریستن سن دانهمازی
 در کتاب «ایران در زمان ساسانیان» ضمن اشاره به نوشته مسعودی و نقل
 مفاد آن اظهار نظر نموده است که «ظاهراً حمزه اصفهانی در شرحی که از سیما
 و صورت هر یک از سلاطین ساسانی داده است استنادش باین کتاب بوده است.»^۱
 در ویرانه های پایکولی واقع در خاک عراق (نواحی شمالی قصر شیرین)

۱ - کتاب ایران در زمان ساسانیان تألیف پروفیسور کریستن سن ترجمه مرحوم
 رشید یاسمی . چاپ تهران - مهرماه ۱۳۱۷ .

ش ۵ - طرح رامشگر عهد ساسانی برتنک ش ۶ - طرح رامشگر عهد ساسانی برتنک
نقره آن دوران . موزه ایران باستان نقره آن دوران . موزه ایران باستان

ضمن آثار بنای معظم و کتیبه های زیاد مجسمه های نیم تنه ای از نرسی شهریار ساسانی (۳۰۲-۲۹۳ میلادی) پدیدار است که دانشمند فقید پروفیسور هرتسفلد در کتاب خود بنام «بنا و نوشته مربوط بتاریخ اوایل شاهنشاهی ساسانیان» (چاپ برلن ۱۹۲۴ میلادی) شرح آنها را ذکر نموده است .

از ظروف نقره فراوان عهد ساسانی که نقوش شاهنشاهان و صحنه های رزم و شکار و بزم و موضوعهای مختلف دیگر را در بردارد مجموعه افسانه ماندی مشتمل بر بیش از هزار پارچه در موزه ارمیتاژ لنینگراد نگهداری میشود و نمونه های بسیار جالب و متنوع دیگری هم در موزه های مختلف اروپا و آمریکا موجود است و از بیست سال پیش نیز بر اثر تأسیس موزه

۱- Monument and Inscription of the early History of
the Sassanian Empire - Vol 2. Berlin 1924 .

ایرانباستان تعدادنوزده عدد درموزه اخیرالذکر جمع آوری گردیده است که از مهمترین نفائس تاریخی موجود در داخل کشور باستانی ایران بشمار میرود . درمیان این مجموعه نفیس چهارظرف بسیار متمایز و مهم ، صحنه های جالبی از رقص و موسیقی دوره ساسانیان را نشان میدهد که برای اهل هنر و دستداران موسیقی قدیم و بررسی لباس و آلات موسیقی و حرکات رقص- گران عهد ساسانی اسناد بسیار ذیقیمتی بشمار میرود و اهمیت هنر های گوناگون فن ظریف رامشگری را در آن دوران نشان داده احترام و مقام کسانی مانند سرگش و باربد و نکیسا را در دربار شاهنشاهان ساسانی بیاد می آورد .

یکی از این چهار ظرف ، تنگ نقره بسیار زیبایی است^۱ که بر چهار سمت آن چهار حالت گوناگون بانوئی هنرپیشه را در حین رقص مینمایاند. در یک حالت شاخه گلی در دست راست و ظرفی که تصور میرود محتوی دانه های میوه میباشد بر دست چپ گرفته است (ش ۵) در دو طرف وی روباه و قرقاولی دیده میشود.^۲

ش ۷ - طرح رامشگر عهد ساسانی باشاخ گل و بنخوردان

گیسوی بلند و زلف و کلاه و طرح جامه و گردن بند و وضع پستانهای این بانو و پارچه دراز و پیچیده ابراهمانند. اشار- پهای امروزی گرد بازوان وی چین خورده است در هر چهار تصویر

- ۱ - شماره ۲۵۰۰ در دفتر موزه ایرانباستان ثبت گردیده . ارتفاع آن ۲۶٫۵ سانتیمتر و قطر دایره قسمت بزرگتر آن ۱۴٫۲۵ سانتیمتر است .
- ۲ - جلد سوم - جزء دوم کتاب « آثار ایران » چاپ هارلم هلند ۱۹۳۸ میلادی . مقاله مربوط به تنگ ساسانی فوق ملاحظه شود .

بيك گونه نموده اند .

در تصوير ديگر حلقه اي بس دست راست و گلي در دست چپ بانو
قرار دارد . با توجه باينكه در اين تصوير حالت رقص با نوک پا مجسم

ش ۸ - طرح بانوی رامشگر عهد ساسانی در حال شیرین کاری با
حیوانات مختلف بر روی ظرفی نقره شهب موزه ایران باستان

گردیده است بخوبی میتوان پنداشت که حلقه دست راست چون قاشکی بکار میرفته که با آن آهنک های مقطع برای رقص متناسب با چنین وضعی می - نواخته اند (ش ۶) . در تصویر دیگر شاخه بلند درختی که گل و برگ دارد بر بازوی راست و عود سوزی در دست چپ دالاد و در دو طرف وی کبک و تندروی قرار گرفته است (ش ۷) .

در تصویر چهارم برنده ای بر دست راست به سمت بسالا نگهداشته ، در دست چپ روباهی را اذم گرفته و آنرا حرکت میدهد (ش ۸) و باز هم تصویر کبک و تندر و در دو جانب وی دیده میشود .

حاشیه هائی از بر گهای مو که دور و بر چهار تصویر فوق نموده شده است (ش ۹) این توهم را ایجاد مینماید که در موسم انگورچینی مجلس بز می در تا کستان ترتیب داده ، روباه را که آفت انگور است گرفته ، ضمن حرکات مختلف رقص تیبیه میکنند یا اینکه چون بچه شبری نزدیک بسای او دیده میشود و پرندگان و حیوانات دیگر در هر چهار تصویر نزدیک بانوی مزبور بنظر میرسد ؛ این اندیشه بخاطر راه می باید که حرکات رقص بانوی هنر پیشه نوعی عملیات

ش ۹ - قنگ نقره ساسانی در موزه ایران باستان که صحنه های راه شگری بر اطراف آن در میان حاشیه هائی از برگ مو نموده شده . ارتفاع ۳۶ سانتیمتر .

بندبازی توأم با بازی با حیوانات و پرتاب کردن آنها در هوا و ذوباره گرفتن بوده ؛ گاهی گل و گاه بخوردان و گاه حلقه و گاه حیوانات در دست او وسیله

۱ - تا چند سال پیش در تا کستان قزوین هنگام نخستین انگورچینی کشاورزانی که دست بکار چیدن انگور بودند آب انگور را در لای و کهای گرفته در آفتاب میکشادند و پس از کمی تبخیر و تخمیر آنرا می نوشیدند .

ش ۱۰ - طرح های رامشگران عهد ساسانی بر تنگ نقره آن زمان - موزه ایران باستان
شیرین کاری و هنر مندی بشمار میرفته است .

در چهار جانب بالای ظرف چهار نقش کوچک یکی بحالتی شبیه بازی با طناب و یکی حالت رامشگری که دست راست را برسینه گذارده و دست چپ را دراز نموده است و دو دیگر پا را روی پا انداخته سازی چون عود مینوازند دیده میشود (ش ۱۰).

ش ۱۱ - بانوی نوازنده بربط - عهد ساسانی ش ۱۲ - بانوی نوازنده سرنا از عهد ساسانی

در زیر این تنگ نقش حیوان بالدار علامت مشخص دوره ساسانی در میان حاشیه گل نموده شده است و دوسر شیر که دهان آنها سوراخ است و تصور میرود محل ریختن شراب بدرون ساغر و وسیله پر کردن تنگ است تعبیه نموده اند. روی هم رفته این تنگ از بهترین ظروف نقره عهد ساسانی است. هنر نمایی عالی آن نشاط و شور فصل چیدن انگور را در تا کستان و مرغزار بخوبی مجسم میسازد. این شاهکار هنری در دوران قاجاریه در

ش ۱۳- بانوی نواز نده قاشقك از عهد ساسانی ش ۱۴- بانوی نواز نده ارغنون از عهد ساسانی

مازندران بدست آمده ، در سال ۱۳۱۶ ضمن اشیاء عتیق مختلف دیگر بفرمان شاهنشاه ققید از موزه کاخ گلستان بموزه ایرانباستان انتقال یافته است. سه ظرف ممتاز دیگر که صحنه های رامشگری عهد ساسانی بر آنها نقش شده است سه جام نقره بسیار زیبا و نفیس میباشد که در سال ۱۳۳۴ همراه نفائس منحصر بفردی از ادوار هخامنشی و ساسانی بر اثر عنایت خاص اعلیحضرت همایون شاهنشاهی و ذوق و علاقه وافر جناب آقای علاء نخست وزیر وقت وجدیت و دلپیستگی قابل تقدیس جناب آقای دکتر مهران وزیر فرهنگ بموزه ایران باستان رسیده و معرفی مختصری هم از آنها در نشریه رسمی باستانشناسی بعمل آمده است^۱.

این سه جام نقره مجموعاً حاوی شش صحنه مختلف را مشگری است

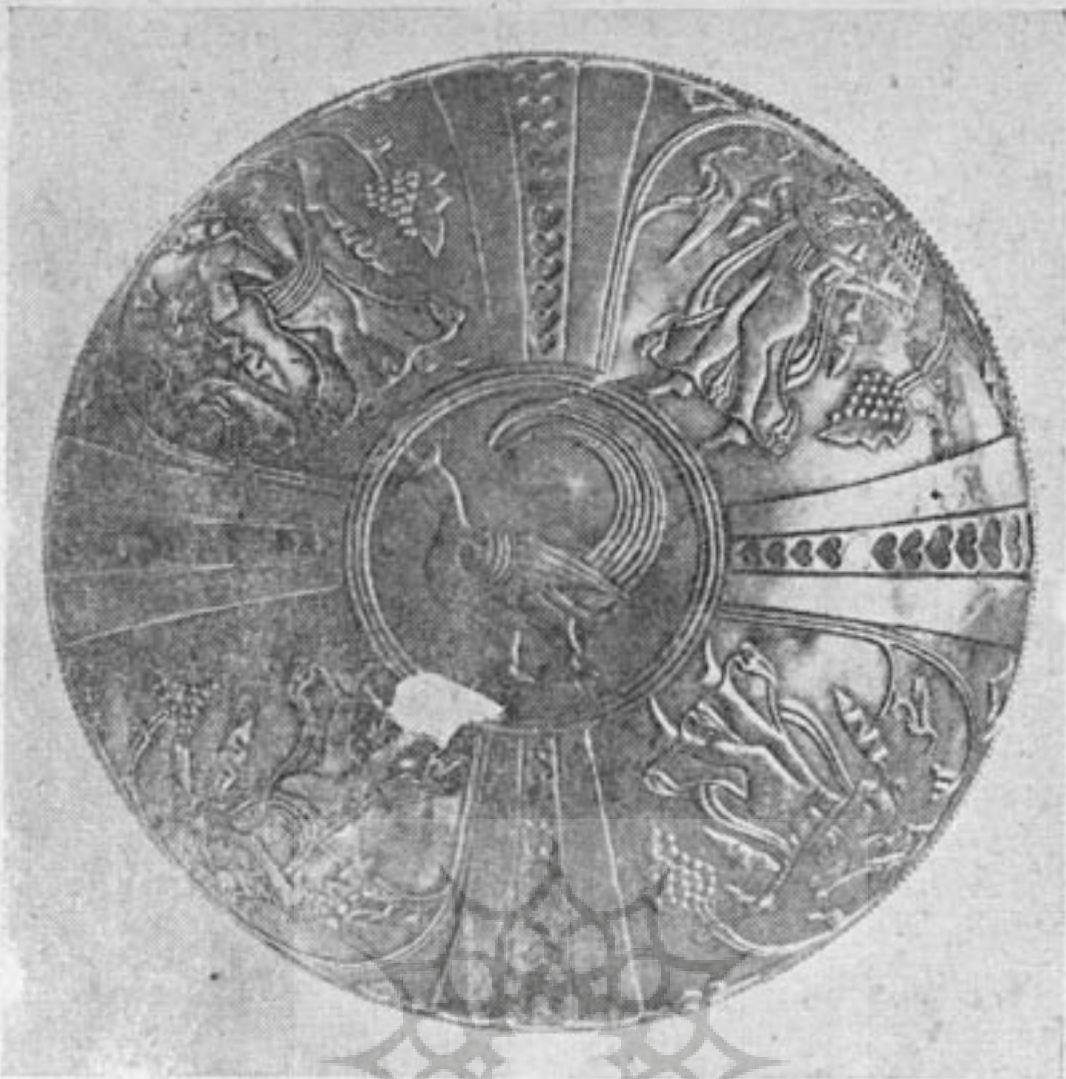
۱ - گزارشهای باستانشناسی - مجلد سوم چاپ طهران ۱۳۳۴. صفحات ۴۸۹ تا ۴۹۳ - سه جام مزبور بشماره های ۷۷۵۷ و ۷۷۵۸ و ۷۷۵۹ در سال ۱۳۳۴ وارد دفتر ثبت اشیاء عتیق موزه ایرانباستان گردیده است.

ش ۱۵- جام نقره عهد ساسانی با صحنه‌های رامشگران آن دوران - قطر دالره ۲۳ سانتیمتر

که در دو صحنه آن بانوی رامشگر ظرفی بردست راست و پرنده‌ای در سمت چپ دارد و در چهار صحنه دیگر اسباب موسیقی عهد ساسانیان را در دست بانوان رامشگر مشاهده مینمائیم و ذیلاً بتوصیف نقوش هر ظرف میپردازیم .

بر روی بدنه جام نقره سالم و کامل که قطر دهانه آن ۲۳ سانتیمتر است چهار صحنه بنظر میرسد که بانوی رامشگر سازهای مختلف عهد ساسانی را مینوازد . چهار سازی که نواخته میشود یکی عود یا بربط (ش ۱۱) و دیگری سرنا (ش ۱۲) و سومی قاشقک (ش ۱۳) و چهارمی نوعی ارگ دستی است که نام ارغنون را میتوان بدان اطلاق نمود (ش ۱۴). در میان این چهار ساز عود و سرنا و قاشقک بطور کلی معلوم و از روی اشکالی که بنظر خوانندگان

ش ۱۶ - جام نقره عهد ساسانی با صحنه‌های رامشگران آن دوران . موزه ایران باستان . قطر دایره ۲۴٫۶ سانتیمتر

گرامی میرسد شناخته میشود. و در ذیل نقوش هم نام هر کدام ذکر میگردد. لکن در مورد نام ارغنون بهتر میدانند تعریفی را بکنند که از این ساز در کتاب مقاصدالاحان آمده است عیناً در اینجا نقل نماید:

۱ - در شماره های اسفند ۱۳۳۲ و فروردین ۱۳۳۳ مجله سخن فصلی از کتاب مقاصدالاحان تألیف عبدالقادر بن غیبی حافظ مراغی که در سال ۸۲۱ نوشته شده و از طرف نادرشاه افشار بر کتابخانه آستان قدس رضوی وقف گردیده است بوسیله آقای ناصر عاملی نقل گشته و با حواشی و توضیحات دقیقی که دانشمند محترم آقای روح الله خالقی بر آن نوشته اند بچاپ رسیده است . نگارنده برای نامبرای سازهای فوق الذکر علاوه بر مراجعه به دو شماره مجله سخن و آنچه در کتاب ایران در زمان ساسانیان تألیف پروفیسور کرایستن سن - ترجمه مرحوم رشید یاسمی (صفحات ۳۴۱ تا ۳۴۳) نوشته شده است از دانشمند گرامی آقای خالقی نیز توضیحات بیشتر استفسار نموده از اطلاعاتشان بهره مند گشته ام .

« اما ارغنون و آنرا در فرنگ بسیار در عمل آوردند و بر آن نایها بود که دو صف یلی یکدیگر ترکیب کنند و نایهای آنرا از قلمی سازند و نایهای بم آن طویل باشد و نایهای زیرقصیر؛ و در عقب آنها از طرف دست چپ دمی باشد چون دم آهنگران بر آنها استوار کرده؛ چنانچه نفخ از آن دم در مجموع نایها در رود؛ پس بدست چپ دم را درمند و بدست راست با نام عمل استخراج نغمات کنند و بر یک طرف ساز و بر دهان ثقیبها پردهها باشد مدور بمقدار نخودی که آنها را چون فرو گیرند دهان آن سوراخ گشاده شود و آواز مسموع گردد».

ش ۱۷ - بانوی نوازنده گاه علوم انسانی ش ۱۸ - بانوی رامشگر عهد ساسانی
سر نای عهد ساسانی با طاروس و ظرف شبیه به یغلاوی

توصیف بالا با آنچه بر روی جام نقره ساسانی موزه ایرانباستان بنظر میرسد مطابقت دارد و در میان نامهای آلات موسیقی که پروفیسور کریستن-سن به نقل از مسعودی آورده و ذکر آن گذشت نام ارغنون بنظر نمیرسد و لازم بتوضیح نیست که واژه ارغنون وارگ و ارگانون (Organon) از یک ریشه بوده؛ اهل تحقیق و علاقمندان میتوانند برای بررسی این مطلب و تجسس نامهای قدیم سازهای ایرانی بمنابع مربوط و از جمله به فصل سابق الذکر کتاب مقاصد الالحان در دو شماره مجله سخن و کتابهای نظری بموسیقی جلد دوم^۱ و سرگذشت موسیقی ایران^۲ تألیف دانشمند گرامی آقای روح الله خالقی

۱ - چاپ طهران ۱۳۱۷ ۲ - چاپ طهران ۱۳۳۴

و همچنین کتاب ایران در زمان ساسانیان تألیف پروفیسور کریستن سن که منابع سندی را در این باره معرفی مینماید مراجعه بفرمایند.

از نظر جامه و گیسوان و زینتهای بانوی رامشگر اختلافات مختصری در چهار شکل روی ظرف هست و در نقوشی که از روی آنها رسم گردیده و بنظر خوانندگان عزیز میرسد نمایان است.

نظیر چهار نقش فوق با همان چهار ساز بر روی بدنه جام دیگر نیز نمایانست. این جام کمی بزرگتر از جام سابق الذکر بوده (قطر دهانه آن ۲۳/۵ سانتیمتر میباشد) مختصری از پائین آن شکسته است. بر روی بدنههای هر دو جام ردیف برگهای مینای سیاه رنگ حد فاصل بین صحنههای نقوش رامشگران را تشکیل میدهد (ش ۱۵ و ۱۶) و نقش قرقاول در ته هر دو جام خودنمایی میکند.

جام سوم کوچکتر از دو جام سابق الذکر بوده (بقطره دایره ۲۱/۵ سانتیمتر) مشتمل بر چهار نقش است که کار آنها را ناتمام گذارده اند. یکی از این نقوش تصویر بانوی رامشگر را در حال نواختن بر بطن نشان میدهد. در تصویر دیگر بحال نواختن سرنائی که يك طرف بدنه آن برجستگی هائی وجود دارد دیده میشود (ش ۱۷). در تصویر دیگر طاوسی روی دست چپ و ظرفی دسته دار شبیه یغلاوی بدست راست گرفته است (ش ۱۸) و در تصویر

ش ۱۹ - بانوی رامشگر عهد ساسانی
با ظرف دانه و قرقاول

چهارم چیزی شبیه جامی که در آن دانه باشد بدست راست و کیسه باریکی که از نوک آن دانه بدنه قرقاولی برساند در دست چپ دارد (ش ۱۹) و چون نقوش این ظرف نیمه تمام مانده است بعضی قسمتهای آن درست مشخص نیست (ش ۲۰) و نگارنده تصور مینماید با پیوستن کیسه توری محتوی دانه بمنقار مرغی که بطمع دانه نوک کیسه را در دهان برده است نوعی ظرافت کاری و هنرنمایی رامشگری را بخرج میداده اند.

کلیه دوازده تصویری که بر بدنه های این سه جام هست مانند چهار

تصویر تنگ نقره که قبلاً شرح داده شد پارچه بلند شبیه شال یا «شارپ» امروزی را که بانوان گاه و بیگاه برشانه و ساعد میافکنند نشان میدهد و همانطور که باتوجه بلباس بانوان عهد ساسانی در نقوش موزائیک مکشوف در ویرانه‌های شاپور ملاحظه میشود که در عهد شاپور اول بانوان درباری نظیر لباسهای بلند زنانه امروزی معروف به کنوش و جامه‌های بی آستین (دکلته) را در بر میکرده‌اند باتوجه بتصاویر متعدد بانوان رامشگر دوره ساسانی نیز بخوبی مشاهده میگردد که افکندن قواره پارچه بر روی دوش و ساعد و لغزاندن آن بر پشت و سینه و گردن هم رسمی نیست که در زمره ظرافتکاریها و لعبتگریهای امروزی محسوب گردد.

بر پشت سه جام نقره مورد ذکر نوشته‌های پهلوی با خطوط نقطه‌چین نقش شده است که بنا بگفته آقای دکتر گیرشمن هر سه آنها بنام هر رمز پسر زریاسب با عنوان هزار نیزه میباشد و چنین عنوانی در نوشته‌های پهلوی و تاریخ ساسانی نظیر ندارد و از این نام و عنوان برمی آید که صاحب این جامها شخصیتی بسیار مهم و عهده دار منصب برجسته‌ای در سواره نظام عهده ساسانی بوده است. آقای دکتر گیرشمن مقاله‌ای تحت عنوان ظروف نقره متعلق بیکی از بزرگان عهد ساسانی درباره این ظروف نوشته که در شماره دوم مجله هنرهای مریوط بخاورزمین^۱ از انتشارات موزه فریر گالری^۲ واشنگتن بیچاپ رسیده است و بزودی منتشر خواهد گردید. در شماره ۱۹ سال ۱۹۵۶ مجله راجع به هنرهای آسیائی^۳ نیز ضمن مقاله‌ای که در تحسین و تمجید نمایشگاه آثار ایران در رم (تابستان ۱۳۳۵) نگاشته است از جام نقره دوم که از میان سه جام نامبرده به نمایشگاه مزبور فرستاده شده بود یکبار دیگر یاد کرده بر زیبایی و هنر و اهمیت آن آفرین گفته است.^۴

۱ - L'argenterie d'un Seigneur Sassanide -

۲ - Ars Orientalis N, 2 - 1957 -

۳ - Freer Gallery of Art -

۴ - Artibus Asiae Vol XIX, 2 MCMLVI (1956) -

۵ - کلیه نقوشی که در این مقاله بنظر خوانندگان گرامی میرسد بوسیله همکار هنرمند دوشیزه لیلی تقی پور دبیر نقاشی هنر برای بانوان که چند روز در هفته نیز در موزه ایران باستان اشتغال دارند ترسیم گردیده است. تصاویر عکسبرداری شده مقاله بوسیله آقای مرتضی رستمی عکاس موزه تهیه شده است.

برای اهل فن و دوستداران هنر این مجموعه ظروف نقره شواهد
 زنده و گویائی است که میتوانند از روی آنها با مراجعه به منابع گوناگون
 دیگر بسیاری از رموز هنرهای ظریف دوران ساسانیانرا بهتر بشناسند و روح
 شیفته خود را با مشاهده و بررسی تنگ و جامهای نامبرده و نظائر آنها بهتر
 سیراب سازند و نگارنده جز معرفی اجمالی و عرضه داشت اهمیت آنها در
 راه چنین مقصود هدفی نداشته توانائی خدمتی جز جلب نظر و توجه هنردوستان
 و صاحبان دیدگان شناسا و روانهای آشنا به ظاهر فرهنگ و هنر باستانی ایران
 عزیز در خود نمی بینم که امید است بوسیله مجله این خدمت ناچیز را انجام
 داده باشم.

از «نقش و نگار»

۴۰۶ - جام نقره ساسانی با نقوش ناتمام صحنه های رامشگران آن دوران
 قطر دایره ۴۱ سانتیمتر - عوزة ایران باستان

